

Andrzej Sikorski, Maria Miśkiewicz

Dębczyno, woj. koszalińskie, St. 53,
AZP: 19-19/nie bad.

Informator Archeologiczny : badania 23, 61

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dębczyno, woj. koszalińskie,
St. 53, AZP: 19-19/— nie bad.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii w Poznaniu

Badania prowadzili: mgr Andrzej Sikorski i Maria Miśkiewicz. Finansował UAM w Poznaniu. Szósty sezon badań. Stanowisko wielokulturowe. Elementy kultury amfor kulistych, osada: kultury pucharów lejkowatych, kultury lużyckiej/pomorskiej (?), ludności kultury oksywskiej, wielbarskiej, elementy grupy dębczyńskiej POR, osada wczesnośredniowieczna (VII ? — IX w.), elementy rozwiniętego/późnego średniowiecza. Cmentarzysko „szkieletowe” z XI — I poł. XIII w.

Poszerzono płaszczyznę obserwacji archeologicznej — głównie w zachodnim i północnym sektorze — o następne 275 m², co znakomicie uzupełniło dotychczasową bazę źródłową o: (a) obiektach, organizacji przestrzennej i percepcji idei chrześcijańskiej na cmentarzysku „szkieletowym”; (b) elementach obozowiska/osady grup ludzkich egzystujących lub penetrujących zbadany teren przed i po założeniu cmentarzyska. Tradycyjnie już podstawowe dane o cmentarzysku i elementach osadniczych zostaną omówione w dwóch grupach informacyjnych.

A. Cmentarzysko

W bieżącym roku naszą uwagę skoncentrowaliśmy na dwóch podstawowych zagadnieniach, tj. rozpoznaniu „starszego” (XI w.) sektora cmentarzyska i bardziej precyzyjnym określeniu wielkości „młodszego” (XII — I poł. XIII w.) zgrupowania (tylko 9-ciu grobów). W efekcie zarejestrowano następne 3 groby „szkieletowe” (22-24), które powiększają liczbę pochówków w „starszej” części nekropolii dębczyńskiej. Tak więc łącznie znamy już 24 groby, przy czym nadal zastawiana osobna lokalizacja grobów „młodszych” (zachodnia część stanowiska z tzw. grobem księżniczki). Istotnym elementem, ściśle związanym z cmentarzyskiem są 4 duże, owalne jamy — o nieznanym funkcji — występujące w bezpośrednim sąsiedztwie grobów (4,8 x 3,3 m).

Na szczególną uwagę zasługują grob 22 i 23. Jest to trzeci — potwierdzony na cmentarzysku — zespół: grób w mniej lub bardziej regularnie kwadratowej konstrukcji naziemnej (ogrodzeniu) + grób bezpośrednio przy tej formie napowierzchniowego oznakowania, ułożony niezgodnie (?) z obowiązującą regułą orientacji szkieletów na linii wschód-zachód (czyli: grób 22 + 23 ze szkieletem na osi N-S). Stwierdzić trzeba, że owe konstrukcje (uzupełnione rowkiem ?), zbudowane dookoła centralnie usytuowanych jam grobowych tworzą wyraźny ciąg na linii N-S i grób 22 jest 4-tym obiektem tego typu na badanym stanowisku. Trudno też interpretować funkcję „towarzyszących” im grobów, tym bardziej, że wstępnie sugerować można (ekspertyza antropologiczna in situ) aienaturalne zejście tych właśnie osobników. Wyposażenie zbadanych grobów stanowią przede wszystkim nożyki żelazne, przepłik i srebrny kabluczek skroniowy (odm. A wg H. Kočka-Krenz).

Podsumowując, badania potwierdziły wcześniejsze przypuszczenia odnośnie do osobnego, małego zgrupowania — tylko 9 grobów — w zachodnim fragmencie obiektu i w związku z tym coraz wyraźniej rysuje się przerwa pomiędzy „starszą” i „młodszą” częścią cmentarzyska. Wobec tego hipotetycznie można zakładać kilkufazowe, ciągłe składanie zmarłych na zbadanym i domniemanym obszarze cmentarzyska w przedziale XI — XIII w.

B. Obozowisko/osada

Wstępna analiza megaskopowa silnie rozdrobnionego materiału ceramicznego i krzemienego potwierdziła wcześniejsze ustalenia o penetracji i/lub okupacji terenu stanowiska przez ludność przynajmniej 8 jednostek kulturowych (por. informacje w „głowce” sprawozdania). Zróżnicowana frakcja obiektów stałych (łącznie 75) i źródeł ruchomych sugeruje — pomijając stopień dewastacji starożytnej i nowożytnej — względnie intensywną eksploatację terenu stanowiska przez grupy KPL (fragment jamy mieszkalnej, jamy gospodarcze), kultury lużyckiej i oksywskiej (naziemne konstrukcje słupowe, paleniska) i k. WOS, w przedziale VIII (?) — IX w.). Niestety, pozyskane informacje — ze względu na stan zachowania substancji reliktovej — mają zaledwie walor rejestracyjny, znacznie ograniczający identyfikację i rekonstrukcję śladów i dynamiki rozwoju osadnictwa otwartego na zbadanym odcinku stanowiska.

Materiały z badań przechowywane są w Magazynie Instytutu Prahistorii UAM w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

Gąski, gm. Gniewkowo woj. bydgoskie St. 18 patrz neolit

Gnieszno, woj. poznańskie patrz wczesne średniowiecze

Gnieszno, woj. poznańskie,
St. 95, AZP: 50-34/15

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gniesznie

Badania prowadził mgr Tomasz Sawicki. Finansowało M.P.P.P. w Gniesznie. Piąty sezon badań. Góra Lecha — grodzisko wczesnośredniowieczne, późne średniowiecze, okres nowożytny.

Kontynuowano badania na arze 24, gdzie wykop o dotychczasowych wymiarach 8 x 8 m przedłużono o 2 m na wschód. Usunięto tu całkowicie przemieszaną ziemię z gruzem, w której znaleziono m. in. miedziane monety polskie XVII-XVIII w. (8 szt.) i szklany paciorek melonowaty. Na głębokości 1,5-2,5 m wznowiono zasadniczą eksplorację w obrębie całego wykopu. Zbadano ostatecznie pozostałości wczesnośredniowiecznej warstwy osadniczej (w-wa III) zawierającej ceramikę z około połowy XI do pocz. XII w. oraz liczne kości zwierzęce. Warstwa III została silnie uszkodzona przez fundamenty nowożytnych dobudówek dostawianych od południa do lica muru oporowego (odkrytego w ubiegłym sezonie). Warstwa ta pokrywała w części wschodniej wykopu rozległe skupienie zaprawy (gips?) zmieszanej z okreskami kamiennymi i niewielką liczbą polichromowanego tynku. Są to